

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim w 2018 r.

Budgets of local government units in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Centre for Regional Surveys

Autor

Author

Beata Olszewska

Kierujący

Supervisor

Elżbieta Lorek

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Bożena Jarząbek, Aleksandra Kłosińska, Wioletta Wasilewska

ISBN 978-83-63285-63-0

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

olsztyn.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data please indicate the source

Urząd Statystyczny
w Olsztynie

10-555 OLSZTYN, UL. TADEUSZA KOŚCIUSZKI 78/82

Przedmowa

Przekazuję Państwu publikację „Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim w 2018 r.” Celem opracowania jest przedstawienie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim. W publikacji zaprezentowano dochody, wydatki oraz wynik finansowy budżetów: samorządu województwa, powiatów, miast na prawach powiatu oraz gmin.

Opracowanie umożliwia poznanie wielkości oraz struktury dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważniejsze cechy charakteryzujące budżety porównano do wskaźników ogólnokrajowych, a wybrane dane przedstawiono również za lata wcześniejsze.

Publikacja składa się z syntezy, analizy, części tabelarycznej oraz uwag metodologicznych. Została ona wzbogacona o wykresy i mapy, które ilustrując najważniejsze zjawiska i procesy umożliwiają dokonywanie porównań między województwami, powiatami i gminami. Opracowanie dostępne jest na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Olsztynie.

Przekazując do rąk Państwa niniejsze opracowanie składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom za współpracę oraz przekazane dane, które przyczyniły się do wzbogacenia zawartości publikacji. Wyrażam również nadzieję, że publikacja dostarczy cennych informacji wszystkim zainteresowanym tematyką budżetów jednostek samorządu terytorialnego w naszym województwie. Jednocześnie proszę o zgłaszanie uwag i sugestii, które pozwolą udoskonalić kolejne opracowania z tego zakresu tematycznego.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, październik 2019 r.

Preface

I present the publication „Budgets of local government units in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2018”. The aim of the study is presenting financial situation of local government units in Warmińsko-Mazurskie Voivodship. The publication presents revenue, expenditure and financial result of budgets: voivodship government, powiats, cities with powiat status and gminas.

The study enables to learn volume and structure of revenue and expenditure of local government units. The more important features characterizing budgets were compared to the country rates, and selected data were presented also for previous years.

The elaboration consists of executive summary, analysis, the tabular part and methodological notes. It was enriched with charts and maps that illustrating the most important phenomena and processes enable comparisons between voivodships, powiats and gminas. The study is available on the website of the Statistical Office in Olsztyn.

Presenting this publication I would like to express my sincere gratitude to all persons and institutions for the cooperation and delivered data that enriched content of the publication. I hope this publication will deliver valuable information for all persons interested in the subject of budgets of local government units in our voivodship. At the same time I kindly ask for any comments and suggestions that will allow to improve next editions in this thematic scope.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

Olsztyn, October 2019

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	8
Symbols. Major abbreviations	
Synteza	9
Executive summary	
Analiza	11
Analysis	
Uwagi metodologiczne	26
Methodological notes	
Źródła i zakres danych	26
Sources and the scope of data	
Objaśnienia podstawowych pojęć	27
Explanation of basic definitions	
Spis wykresów	
List of charts	
Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu województwa w latach 2015–2018	12
Chart 1. Revenue and expenditure of voivodship's budget in 2015–2018	
Wykres 2. Struktura dochodów budżetu województwa według rodzajów w 2018 r.	13
Chart 2. Structure of revenue of voivodship's budget by types in 2018	
Wykres 3. Struktura wydatków budżetu województwa według rodzajów w 2018 r.	14
Chart 3. Structure of expenditure of voivodship's budget by types in 2018	
Wykres 4. Struktura wydatków budżetu województwa według działów w 2018 r.	14
Chart 4. Structure of expenditure of voivodship's budget by divisions in 2018	
Wykres 5. Dochody i wydatki budżetów powiatów w latach 2015–2018	15
Chart 5. Revenue and expenditure of powiats' budgets in 2015–2018	
Wykres 6. Struktura dochodów budżetów powiatów według rodzajów w 2018 r.	16
Chart 6. Structure of revenue of powiats' budgets by types in 2018	
Wykres 7. Struktura wydatków budżetów powiatów według rodzajów w 2018 r.	17
Chart 7. Structure of expenditure of powiats' budgets by types in 2018	
Wykres 8. Struktura wydatków budżetów powiatów według działów w 2018 r.	17
Chart 8. Structure of expenditure of powiats' budgets by divisions in 2018	
Wykres 9. Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu w latach 2015–2018	19
Chart 9. Revenue and expenditure of cities with powiat status' budgets in 2015–2018	
Wykres 10. Struktura dochodów budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2018 r.	19
Chart 10. Structure of revenue of cities with powiat status' budgets by types in 2018	

Wykres 11. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2018 r.	20
Chart 11. Structure of expenditure of cities with powiat status' budgets by types in 2018	
Wykres 12. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2018 r.	21
Chart 12. Structure of expenditure of cities with powiat status' budgets by divisions in 2018	
Wykres 13. Dochody i wydatki budżetów gmin w latach 2015–2018	22
Chart 13. Revenue and expenditure of gminas' budgets in 2015–2018	
Wykres 14. Struktura dochodów budżetów gmin według rodzajów w 2018 r.	22
Chart 14. Structure of revenue of gminas' budgets by types in 2018	
Wykres 15. Struktura wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2018 r.	24
Chart 15. Structure of expenditure of gminas' budgets by types in 2018	
Wykres 16. Struktura wydatków budżetów gmin według działów w 2018 r.	24
Chart 16. Structure of expenditure of gminas' budgets by divisions in 2018	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.	11
Map 1. Revenue and expenditure of local government units' budgets in 2018	
Mapa 2. Dochody i wydatki budżetów województw w 2018 r.	13
Map 2. Revenue and expenditure of voivodships' budgets in 2018	
Mapa 3. Dochody budżetów powiatów w 2018 r.	16
Map 3. Revenue of powiats' budgets in 2018	
Mapa 4. Wydatki budżetów powiatów w 2018 r.	18
Map 4. Expenditure of powiats' budgets in 2018	
Mapa 5. Dochody budżetów gmin w 2018 r.	23
Map 5. Revenue of gminas' budgets in 2018	
Mapa 6. Wydatki budżetów gmin w 2018 r.	25
Map 6. Expenditure of gminas' budgets in 2018	

Tablice Excel

Excel tables

- Tabl. 1. Budżety jednostek samorządu terytorialnego
Budgets of local government units
- Tabl. 2. Budżety jednostek samorządu terytorialnego według rodzaju jednostki w 2018 r.
Budgets of local government units by type of the entity in 2018
- Tabl. 3. Dochody budżetów województw według województw w 2018 r.
Revenue of voivodships' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 4. Wydatki i wynik budżetów województw według województw w 2018 r.
Expenditure and result of voivodships' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 5. Dochody budżetów powiatów według województw w 2018 r.
Revenue of powiats' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 6. Wydatki i wynik budżetów powiatów według województw w 2018 r.
Expenditure and result of powiats' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 7. Dochody budżetów powiatów według rodzajów w 2018 r.
Revenue of powiats' budgets by types in 2018
- Tabl. 8. Dochody budżetów powiatów według działów w 2018 r.
Revenue of powiats' budgets by divisions in 2018
- Tabl. 9. Wydatki i wynik budżetów powiatów według rodzajów w 2018 r.
Expenditure and result of powiats' budgets by types in 2018
- Tabl. 10. Wydatki budżetów powiatów według działów w 2018 r.
Expenditure of powiats' budgets by divisions in 2018
- Tabl. 11. Dochody budżetów miast na prawach powiatu według województw w 2018 r.
Revenue of cities with powiat status' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 12. Wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu według województw w 2018 r.
Expenditure and result of cities with powiat status' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 13. Dochody budżetów gmin według województw w 2018 r.
Revenue of gminas' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 14. Wydatki i wynik budżetów gmin według województw w 2018 r.
Expenditure and result of gminas' budgets by voivodships in 2018
- Tabl. 15. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu według rodzajów w 2018 r.
Revenue of budgets of gminas and cities with powiat status by types in 2018
- Tabl. 16. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu według działów w 2018 r.
Revenue of budgets of gminas and cities with powiat status by divisions in 2018
- Tabl. 17. Wydatki i wynik budżetów gmin i miast na prawach powiatu według rodzajów w 2018 r.
Expenditure and result of budgets of gminas and cities with powiat status by types in 2018
- Tabl. 18. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu według działów w 2018 r.
Expenditure of budgets of gminas and cities with powiat status by divisions in 2018

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, synteza, tablice, wykresy, mapy, uwagi metodologiczne.

English version: preface, contents, executive summary, tables, charts, maps, methodological notes.

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	zupelny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
“W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy term indicates that not all elements of sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty Polish zloty

Synteza

Jednostki samorządu terytorialnego prowadzą gospodarkę finansową na podstawie budżetu przyjętego w formie uchwały. Jest to roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tych jednostek. Na budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego złożyły się budżety 114 gmin, 2 miast na prawach powiatu, 19 powiatów i województwa.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego uzyskały w 2018 r. dochody w kwocie 9 214,7 mln zł, co stanowiło 3,7% łącznych dochodów w kraju. Było to o 8,0% więcej niż w 2017 r. Wszystkie rodzaje samorządów województwa dysponowały większymi dochodami niż w roku poprzednim. Największy udział w dochodach ogółem miały gminy (58,3%). Kolejne pod względem udziału były miasta na prawach powiatu (19,9%), powiaty (15,5%) i samorząd województwa (6,2%).

Wydatki ogółem w 2018 r. osiągnęły wartość 9 609,8 mln zł i stanowiły 3,7% wydatków wszystkich samorządów w kraju. Były one wyższe o 12,3% niż w 2017 r. Największy udział w wydatkach ogółem miały gminy (58,9%). Kolejne pod względem udziału były miasta na prawach powiatu (19,7%), powiaty (15,0%) i samorząd województwa (6,4%).

Po deficycie z 2017 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego 2018 r. ponownie zamknęły deficytem (minus 395,1 mln zł, rok wcześniej minus 26,4 mln zł). Przyczynił się do tego deficyt gmin (minus 280,6 mln zł), miast na prawach powiatu (minus 58,3 mln zł), województwa (minus 42,4 mln zł) i powiatów (minus 13,7 mln zł).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody ogółem wszystkich rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r. wyniosły 6 438 zł. Dochody na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu wyniosły 6 258 zł, w gminach 4 725 zł, w powiatach 1 258 zł i w województwie 398 zł. W porównaniu do średniej krajowej w poszczególnych samorządach dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe w powiatach o 16,2% i w gminach o 0,5%, natomiast niższe w województwie o 9,7% i w miastach na prawach powiatu o 7,8%. Wśród powiatów województwa warmińsko-mazurskiego najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie węgorzewskim (1 873 zł) i gołdapskim (1 498 zł), a najniższe w działdowskim (1 008 zł) i olsztyńskim (1 013 zł). Spośród gmin województwa warmińsko-mazurskiego najwyższe dochody na 1 mieszkańca uzyskała gmina Stawiguda (6 869 zł) i Janowiec Kościelny (6 379 zł), natomiast najniższe miasto Kętrzyn (3 830 zł) i gmina Węgorzewo (3 869 zł).

W 2018 r. wydatki ogółem wszystkich rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 6 714 zł. Wydatki na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu wyniosły 6 457 zł, w gminach 4 972 zł, w powiatach 1 270 zł i w województwie 428 zł. W porównaniu do średniej krajowej w poszczególnych samorządach wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe w powiatach o 14,4% i w gminach o 1,0%, natomiast niższe w miastach na prawach powiatu o 6,6% i w województwie o 0,8%. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca wśród powiatów województwa warmińsko-mazurskiego odnotowano w powiecie węgorzewskim (1 822 zł) i gołdapskim (1 550 zł), natomiast najniższe w działdowskim (972 zł) i olsztyńskim (980 zł). Spośród gmin województwa warmińsko-mazurskiego najwyższe wydatki na 1 mieszkańca uzyskała gmina Pasym (6 968 zł) i Stawiguda (6 743 zł), natomiast najniższe miasto Braniewo (3 881 zł) i gmina Pisz (3 938 zł).

Executive summary

Local government units conduct their financial economy on the basis of the budget adopted in the form of the resolution. It is annual plan of income and expense, revenue and expenditure of the local entity. The budgets of the local government units of the Warmińsko-Mazurskie Voivodship were made up of the budgets of 114 gminas, 2 cities with powiat status, 19 powiats and the voivodship.

In 2018, local government units in Warmińsko-Mazurskie Voivodship obtained revenue in the amount of PLN 9 214,7 million, which accounted for 3,7% of total revenue in the country. It was 8,0% more than in 2017. All types of voivodship self-governments had higher incomes than in the previous year. Gminas had the largest share of total revenue (58,3%), followed by cities with powiat status (19,9%), powiats (15,5%) and voivodship self-government (6,2%).

Total expenditure in 2018 amounted to PLN 9 609,8 million and accounted for 3,7% of expenditure of all local governments in the country. They were 12,3% higher than in 2017. Gminas had the largest share of total expenditure (58,9%), followed by cities with powiat status (19,7%), powiats (15,0%) and the voivodship self-government (6,4%).

After the deficit from 2017, the budgets of local government units 2018 closed again with a deficit (minus PLN 395,1 million, minus PLN 26,4 million the year before). The deficit of gminas (minus PLN 280,6 million), cities with powiat status (minus PLN 58,3 million), voivodship (minus PLN 42,4 million) and powiats (minus PLN 13,7 million) contributed to this.

In 2018, total revenue of all types of local government units calculated per capita amounted to PLN 6 438. Revenue per capita in cities with powiat status amounted to PLN 6 258, in gminas PLN 4 725, in powiats PLN 1 258 and in the voivodship PLN 398. Comparing to the national average in individual self-governments, revenue per capita was higher in powiats by 16,2% and in gminas by 0,5%, while in the voivodship it was lower by 9,7% and in cities with powiat status by 7,8%. Among the powiats of Warmińsko--Mazurskie Voivodship, the highest revenue per capita was reported in węgorzewski powiat (PLN 1 873) and in gołdapski powiat (PLN 1 498), and the lowest in działdowski powiat (PLN 1 008) and in olsztyński powiat (PLN 1 013). Among the gminas of Warmińsko-Mazurskie Voivodship, the highest revenue per capita received Stawiguda gmina (PLN 6 869) and Janowiec Kościelny gmina (PLN 6 379), the lowest Kętrzyn city (PLN 3 830) and Węgorzewo gmina (PLN 3 869).

In 2018, total expenditure of all types of local government units calculated per capita amounted to PLN 6 714. Expenditure per capita in cities with powiat status amounted to PLN 6 457, in gminas PLN 4 972, in powiats PLN 1 270 and in the voivodship PLN 428. Comparing to the national average in individual self-governments, expenditure per capita was higher in powiats by 14,4% and in gminas by 1,0%, while in cities with powiat status it was lower by 6,6% and in the voivodship by 0,8%. The highest expenditure per capita among powiats of the Warmińsko-Mazurskie Voivodship was reported in the węgorzewski powiat (PLN 1 822) and in gołdapski powiat (PLN 1 550), while the lowest in działdowski powiat (PLN 972) and in olsztyński powiat (PLN 980). Among the gminas of Warmińsko-Mazurskie Voivodship, the highest expenditure per capita was obtained by the Pasym gmina (PLN 6 968) and Stawiguda gmina (PLN 6 743), while the lowest Braniewo city (PLN 3 881) and Pisz gmina (PLN 3 938).

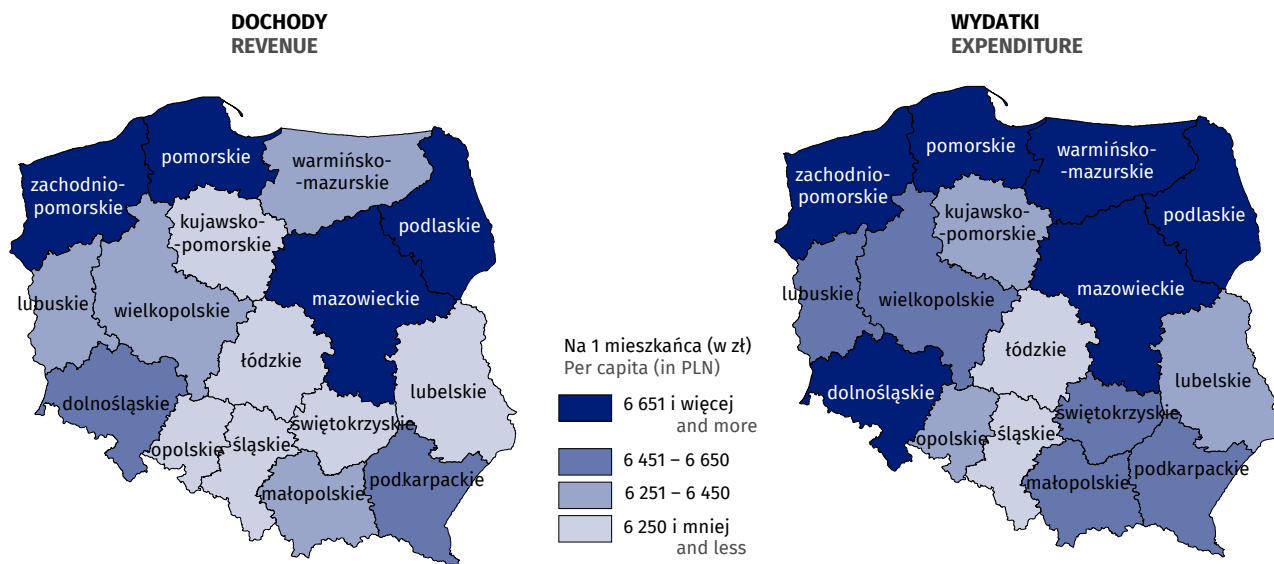
Analiza

Na budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego złożyły się budżety 114 gmin, 2 miast na prawach powiatu, 19 powiatów i województwa. Dochody ogółem wyniosły w 2018 r. 9 214,7 mln zł i były wyższe o 8,0% od uzyskanych w roku poprzednim. Wszystkie rodzaje samorządów województwa dysponowały większymi dochodami niż w roku poprzednim. Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego stanowiły 3,7% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego w kraju. W strukturze ogółem dominowały dochody własne (38,9%), które wyniosły 3 586,1 mln zł i wzrosły w porównaniu do 2017 r. o 10,2%. Udział dotacji wyniósł 33,7%. Kwota dotacji osiągnęła poziom 3 101,3 mln zł i była wyższa o 8,9% niż w roku poprzednim. Subwencja ogólna osiągnęła poziom 2 527,3 mln zł (o 4,0% więcej niż w 2017 r.) i stanowiła 27,4% dochodów ogółem. Ze względu na rodzaj jednostki największy udział w dochodach ogółem miały gminy 58,3% (5 375,5 mln zł), następnie miasta na prawach powiatu 19,9% (1 837,9 mln zł) i powiaty 15,5% (1 430,9 mln zł). Najmniejszymi dochodami dysponował samorząd województwa 570,3 mln zł (6,2% dochodów wszystkich jednostek ogółem).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. dochody ogółem wyniosły 6 438 zł (wobec 6 556 zł średnio w kraju), co uplasowało warmińsko-mazurskie na 7 miejscu w kraju. Wśród województw najwyższe dochody na 1 mieszkańca osiągnęło województwo mazowieckie (7 870 zł) i pomorskie (7 017 zł), a najniższe śląskie (6 004 zł) i łódzkie (6 077 zł).

Mapa 1. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.

Map 1. Revenue and expenditure of local government units' budgets in 2018

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r. wyniosły 9 609,8 mln zł i były o 12,3% większe niż rok wcześniej. Udział wydatków bieżących w ogółem wyniósł 79,9%, a majątkowych 20,1%. Wzrosły zarówno wydatki bieżące (o 4,5%), które wyniosły 7 678,5 mln zł, jak i wydatki majątkowe (o 59,1%), które osiągnęły wartość 1 931,2 mln zł. Większość wydatków majątkowych (95,2%) przeznaczona była na inwestycje. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. wydatki ogółem wyniosły 6 714 zł (średnio w kraju 6 753 zł), co dało 6 lokatę. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca uzyskało województwo mazowieckie (7 921 zł) i pomorskie (7 265 zł), a najniższe śląskie (6 085 zł) i łódzkie (6 206 zł).

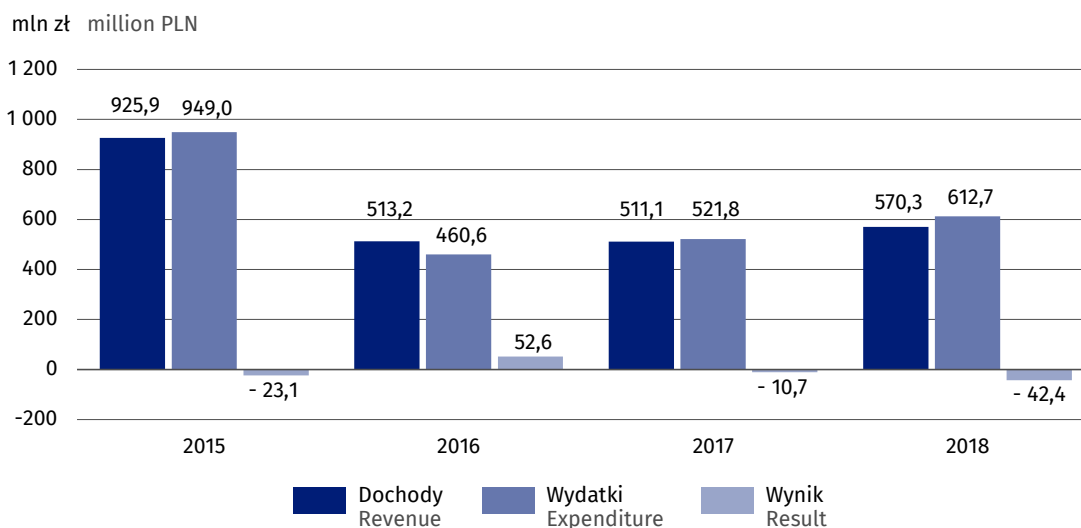
Największe wydatki poniesiono w gminach (5 656,2 mln zł), miastach na prawach powiatu (1 896,3 mln zł) i powiatach (1 444,6 mln zł). Najmniej wydał samorząd województwa (612,7 mln zł).

W 2018 r. jednostki samorządu terytorialnego zamknęły rok deficytem minus 395,1 mln zł, wobec deficytu minus 26,4 mln zł w 2017 r. We wszystkich rodzajach budżetów odnotowano deficyt.

Budżet województwa

Dochody ogółem samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r. wyniosły 570,3 mln zł i były większe o 11,6% (o 59,2 mln zł) od uzyskanych w 2017 r. Miał na to wpływ wzrost zarówno dochodów własnych (o 23,6%, tj. o 30,4 mln zł), jak i dotacji ogółem (o 12,9%, tj. o 27,7 mln zł) oraz subwencji ogólnej (o 0,7%, tj. o 1,1 mln zł). Udział dochodów samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w dochodach wszystkich województw w Polsce wyniósł 3,4%.

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu województwa w latach 2015–2018
Chart 1. Revenue and expenditure of voivodship's budget in 2015–2018

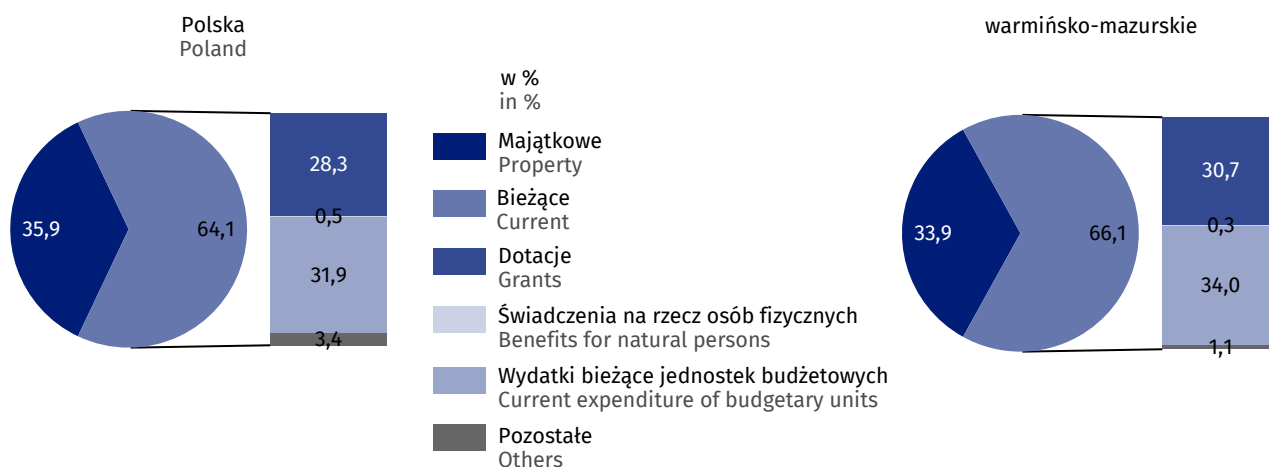
Dochody własne w 2018 r. osiągnęły wartość 159,3 mln zł. Ich głównym źródłem był podatek od osób prawnych (62,7%). Dotacje zasiliły budżet w wysokości 242,1 mln zł, a największą (43,4%) ich część stanowiły dotacje celowe. Subwencja ogólna zasiliła budżet samorządu województwa w kwocie 168,9 mln zł, a najwięcej (66,6%) pochodziło z części wyrównawczej.

Struktura dochodów samorządu województwa różniła się znacząco od struktury województw ogółem. W warmińsko-mazurskim przeważały dotacje, które stanowiły 42,4% dochodów ogółem, natomiast w kraju ich udział wyniósł 33,9%. W Polsce przeważały dochody własne, które stanowiły 53,2%, natomiast w województwie ich udział był o połowę mniejszy (27,9%). Subwencja ogólna w warmińsko-mazurskim stanowiła 29,6%, a średnio w kraju 12,9%.

Wraz ze wzrostem dochodów w ujęciu rocznym samorząd województwa zwiększył także wydatki o 17,4% (o 91,0 mln zł). W 2018 r. wydatki osiągnęły poziom 612,7 mln zł i stanowiły 3,7% wydatków wszystkich województw. Zwiększono wydatki majątkowe (o 86,1%), natomiast zmniejszono bieżące (o 1,3%). Wydatki bieżące wyniosły 404,8 mln zł. Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 208,3 mln zł. Wydatki majątkowe wyniosły 207,9 mln zł, w tym 75,0% stanowią inwestycje.

Wykres 3. Struktura wydatków budżetu województwa według rodzajów w 2018 r.

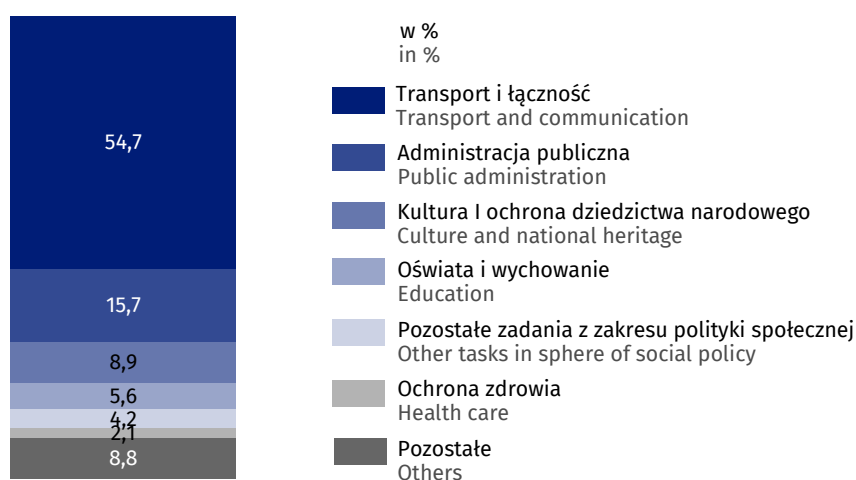
Chart 3. Structure of expenditure of voivodship's budget by types in 2018

Struktura wydatków województwa była zbliżona do struktury w kraju. Udział wydatków bieżących wyniósł 66,1% (w kraju 64,1%), w tym 34,0% stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (w kraju 31,9%). Wydatki majątkowe województwa stanowiły 33,9% (w kraju 35,9%).

Wykres 4. Struktura wydatków budżetu województwa według działów w 2018 r.

Chart 4. Structure of expenditure of voivodship's budget by divisions in 2018

W strukturze wydatków według działów ponad połowę stanowiły wydatki związane z transportem i łącznością (54,7%). Kolejne pod względem wielkości były wydatki na administrację publiczną (15,7%) oraz kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (8,9%).

W 2018 r. wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 428 zł i były niższe niż średnio w kraju o 0,8% (o 4 zł). Uplasowało to warmińsko-mazurskie na 10 miejscu wśród województw. Najwyższą wartość uzyskało podlaskie (672 zł) i świętokrzyskie (565 zł), a najniższą śląskie (320 zł) i łódzkie (325 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 109 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku o 87,4%.

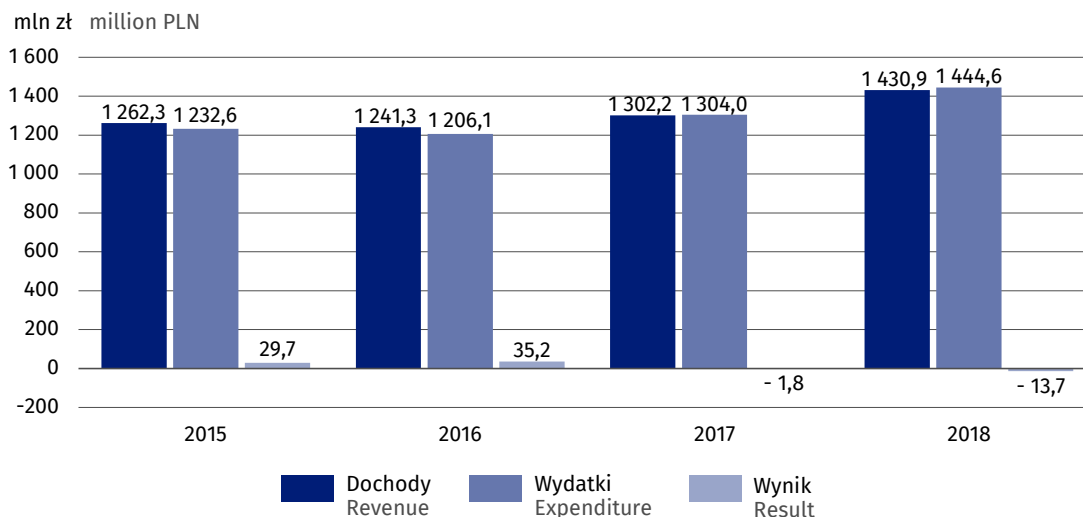
Pogorszył się wynik finansowy w ujęciu rocznym. Samorząd województwa zamknął rok 2017 deficytem (minus 10,7 mln zł). Wyższy wzrost wydatków niż dochodów w 2018 r. skutkowałam zwiększeniem deficytu do wysokości minus 42,4 mln zł. Warmińsko-mazurskie znalazło się w gronie 9 województw, które wykazały deficyt, w tym największy województwo podlaskie (minus 87,7 mln zł). Największą nadwyżkę uzyskało województwo mazowieckie (326,1 mln zł).

Budżety powiatów

Dochody ogółem powiatów (bez miast na prawach powiatu) województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r. wyniosły 1 430,9 mln zł i stanowiły 5,1% dochodów wszystkich powiatów w Polsce. W porównaniu z 2017 r. zwiększyły się o 9,9% (o 128,7 mln zł). Miało na to wpływ wzrost wszystkich grup dochodów.

Wykres 5. Dochody i wydatki budżetów powiatów w latach 2015–2018

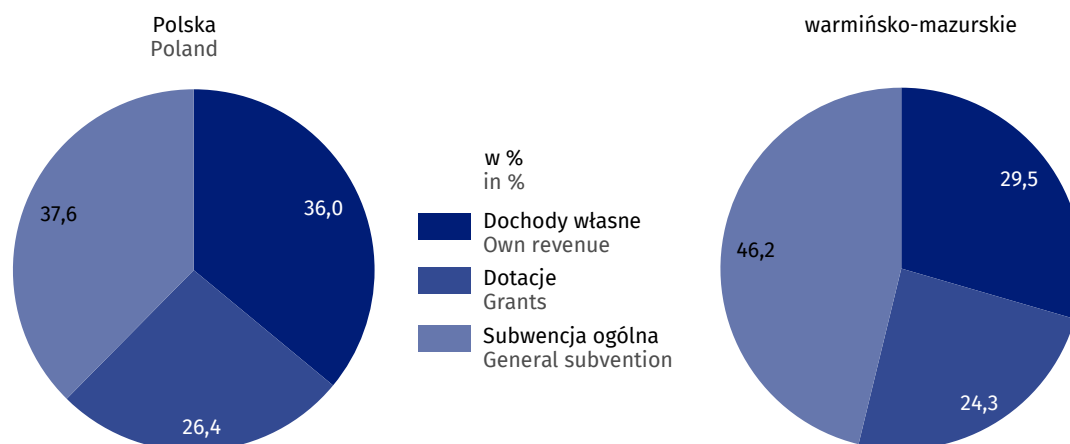
Chart 5. Revenue and expenditure of powiats' budgets in 2015–2018

Dochody własne w 2018 r. osiągnęły wartość 422,2 mln zł i były wyższe o 12,0% (o 45,4 mln zł) w porównaniu do poprzedniego roku. Największy udział w nich miał podatek od osób fizycznych (47,2%). Kwota dotacji ukształtowała się na poziomie 347,8 mln zł i była o 15,4% (o 46,4 mln zł) wyższa niż 2017 r. Subwencja ogólna wyniosła 660,8 mln zł i w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła o 5,9% (o 36,9 mln zł).

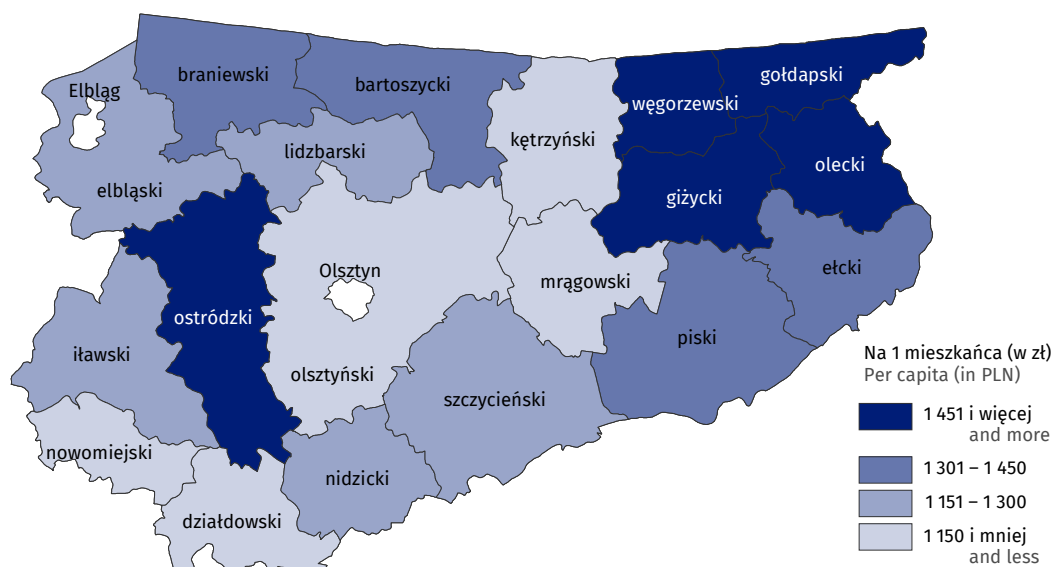
Struktura dochodów powiatów w województwie była nieco inna niż struktura w Polsce. W warmińsko-mazurskim zdecydowanie przeważał udział subwencji ogólnej nad dochodami własnymi (odpowiednio 46,2% i 29,5%), natomiast w kraju subwencja ogólna i dochody własne miały podobny udział w dochodach ogółem (odpowiednio 37,6% i 36,0%). Najmniejszy udział miały dotacje: w województwie 24,3%, a w Polsce 26,4%.

Wykres 6. Struktura dochodów budżetów powiatów według rodzajów w 2018 r.
 Chart 6. Structure of revenue of powiats' budgets by types in 2018

Pod względem osiągniętych dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca warmińsko-mazurskie utrzymało 1 lokatę w kraju. Wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 1 258 zł, przy średniej krajowej 1 083 zł. Najniższym wynikiem charakteryzowało się województwo małopolskie (909 zł) i śląskie (970 zł). W województwie warmińsko-mazurskim 10 powiatów uzyskało dochody wyższe od średniej wojewódzkiej. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie węgorzewskim (1 873 zł) i gołdapskim (1 498 zł), a najniższe w działdowskim (1 008 zł) i olsztyńskim (1 013 zł). Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 371 zł i były wyższe o 12,3% (o 41 zł) niż w 2017 r.

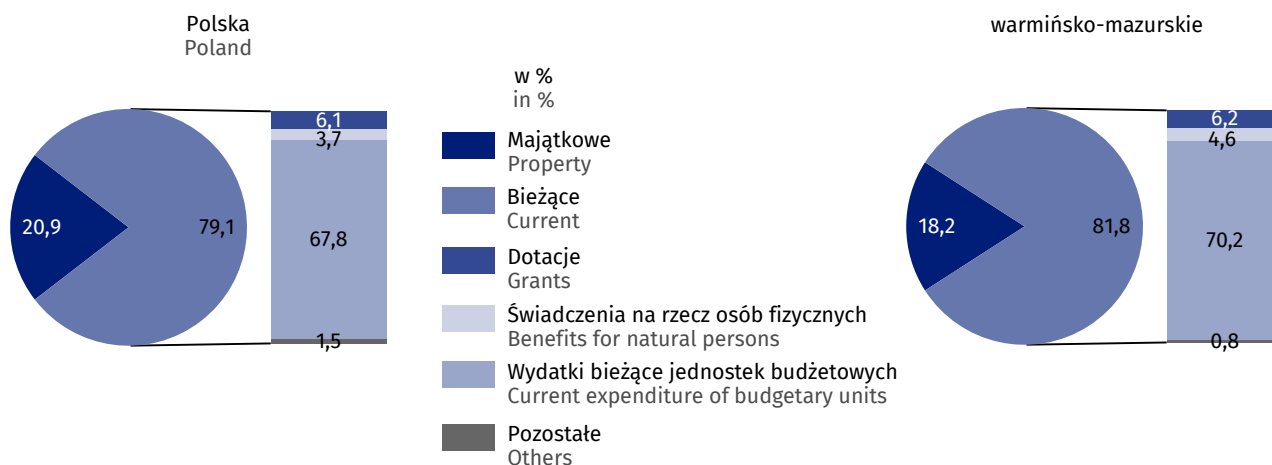
Mapa 3. Dochody budżetów powiatów w 2018 r.
 Map 3. Revenue of powiats' budgets in 2018

Tak jak wzrosły dochody w ujęciu rocznym, tak też wzrosły wydatki powiatów. Wydatkowano 1 444,6 mln zł, tj. o 10,8% (o 140,6 mln zł) więcej niż rok wcześniej. Udział wydatków powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w wydatkach wszystkich powiatów w kraju wyniósł 5,0%. Wydatki bieżące wyniosły 1 181,9 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym o 6,2% (o 68,6 mln zł). Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 1 014,3 mln zł. Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 262,7 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym o 37,8%, tj. o 72,0 mln zł. Prawie wszystkie z nich (98,2%) przeznaczono na realizację zadań inwestycyjnych.

Wykres 7. Struktura wydatków budżetów powiatów według rodzajów w 2018 r.

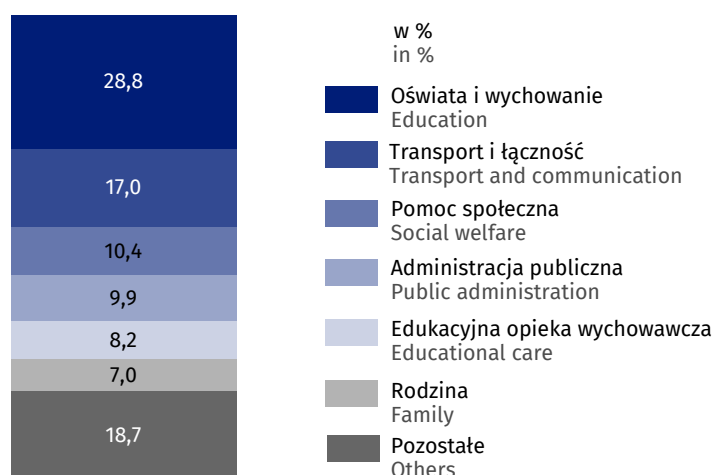
Chart 7. Structure of expenditure of powiats' budgets by types in 2018

W strukturze wydatków województwa, podobnie jak w kraju, przeważały wydatki bieżące: w warmińsko-mazurskim 81,8%, a w kraju 79,1%. Spośród nich większość to wydatki bieżące jednostek budżetowych (70,2% wydatków ogółem, w kraju 67,8%). Wydatki majątkowe województwa stanowią 18,2% (w kraju 20,9%).

Wykres 8. Struktura wydatków budżetów powiatów według działów w 2018 r.

Chart 8. Structure of expenditure of powiats' budgets by divisions in 2018

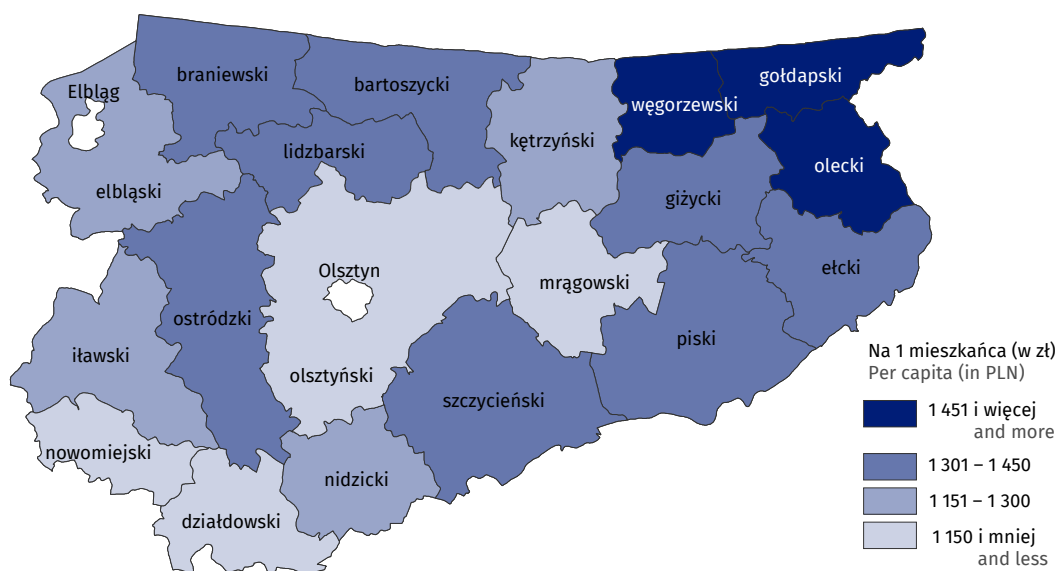

W strukturze wydatków według działów powiaty najczęściej wydatkowały na oświatę i wychowanie (28,8%). Kolejne pod względem wielkości były wydatki związane z transportem i łącznością (17,0%) oraz pomocą społeczną (10,4%).

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. wyniosły 1 270 zł i podobnie jak w przypadku dochodów, utrzymały warmińsko-mazurskie na 1 miejscu w kraju. Były one wyższe niż średnia krajowa o 14,4% (o 160 zł). Najniższe wydatki odnotowano w województwie małopolskim (926 zł) i śląskim (967 zł). W województwie warmińsko-mazurskim 12 powiatów uzyskało wydatki wyższe od średniej wojewódzkiej. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie węgorzewskim (1 822 zł) i gołdapskim (1 550 zł), a najniższe w działdowskim (972 zł) i olsztyńskim (980 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 227 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku o 37,0%.

Mapa 4. Wydatki budżetów powiatów w 2018 r.

Map 4. Expenditure of powiats' budgets in 2018

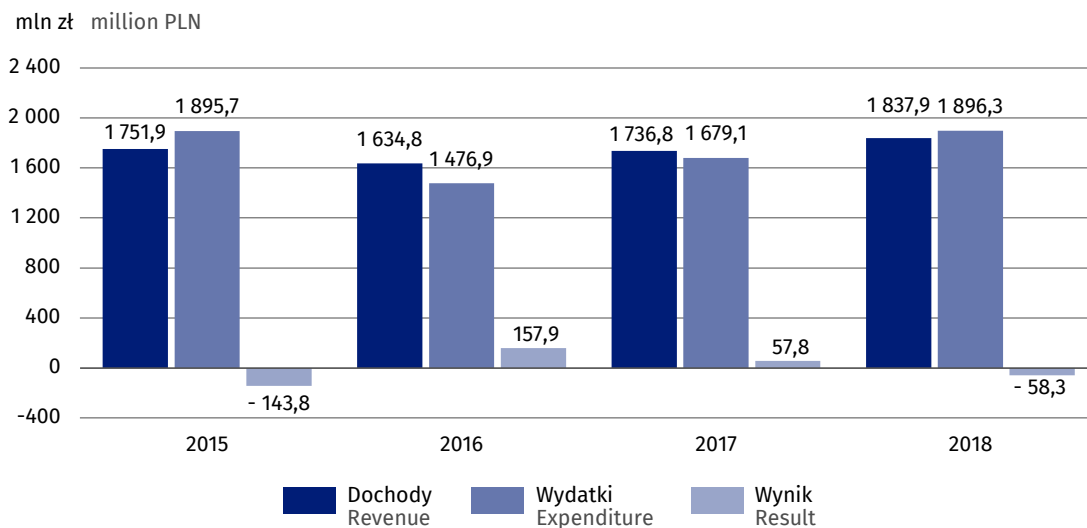

Podobnie jak w 2017 r., w którym notowano deficyt minus 1,8 mln zł, budżety powiatów zamknęły rok 2018 deficytem w wysokości minus 13,7 mln zł. Powiaty województwa warmińsko-mazurskiego znalazły się w grupie 13 województw, które zakończyły 2018 r. deficytem. Największy odnotowano w województwie wielkopolskim (minus 252,2 mln zł). Wśród 3 województw, które uzyskały nadwyżkę, najlepszy wynik przypadł powiatom województwa śląskiego (5,1 mln zł). Wynik budżetów powiatów w kraju osiągnął wartość minus 697,2 mln zł. W województwie warmińsko-mazurskim 11 powiatów zakończyło rok 2018 deficytem, w tym największym powiat szczycieński (minus 8,8 mln zł), a 8 nadwyżką, w tym największą powiat ostródzki (6,0 mln zł).

Budżety miast na prawach powiatu

W województwie warmińsko-mazurskim są 2 miasta na prawach powiatu: Elbląg i Olsztyn. Ich dochody ogółem w 2018 r. wyniosły 1 837,9 mln zł i były większe o 5,8% (o 101,1 mln zł) od uzyskanych w 2017 r. Miały na to wpływ wzrost dochodów własnych (o 8,9%, tj. o 77,2 mln zł), dotacji ogółem (o 3,3%, tj. o 15,9 mln zł), a także subwencji ogólnej (o 2,1%, tj. o 7,9 mln zł). Dochody ogółem stanowiły 2,1% dochodów miast na prawach powiatu w Polsce.

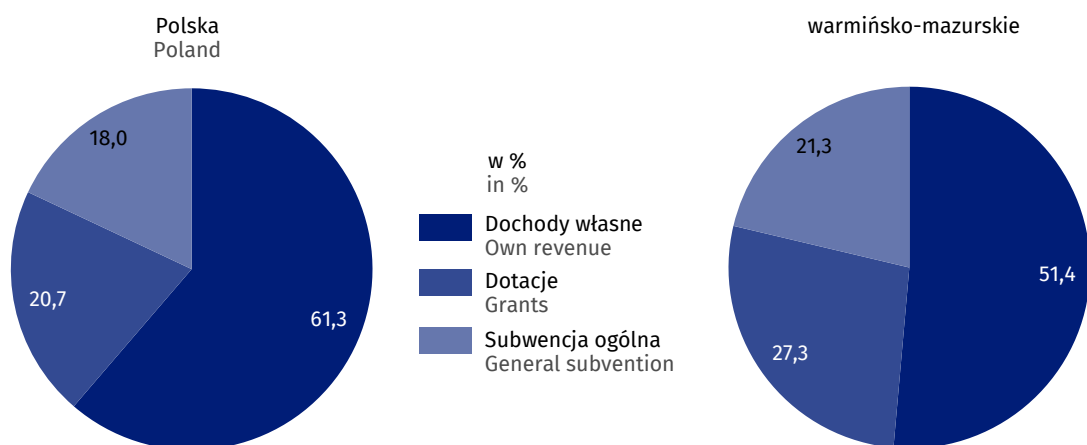
Wykres 9. Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu w latach 2015–2018
 Chart 9. Revenue and expenditure of cities with powiat status' budgets in 2015–2018

Dochody własne osiągnęły wartość 943,9 mln zł, w tym 44,5% pochodziło z podatku od osób fizycznych. W ramach dotacji miasta otrzymały 501,7 mln zł, w tym największa część pochodziła z dotacji celowych z budżetu państwa przeznaczonych na zadania z zakresu administracji rządowej (59,7%). Subwencja ogólna zasilila budżet miast w kwocie 392,4 mln zł, w tym zdecydowaną większość stanowiła część oświatowa (95,0%).

Struktura dochodów miast różniła się od struktury w kraju. W warmińsko-mazurskim przeważały dochody własne, które stanowiły połowę (51,4%) dochodów ogółem, natomiast w kraju ich udział był znacznie wyższy i wyniósł 61,3%. Drugie pod względem udziału były dotacje: w województwie stanowiły 27,3%, natomiast w Polsce 20,7%. Udział subwencji ogólnej w strukturze dochodów warmińsko-mazurskiego wyniósł 21,3%, a średnio w kraju 18,0%.

Wykres 10. Struktura dochodów budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2018 r.
 Chart 10. Structure of revenue of cities with powiat status' budgets by types in 2018

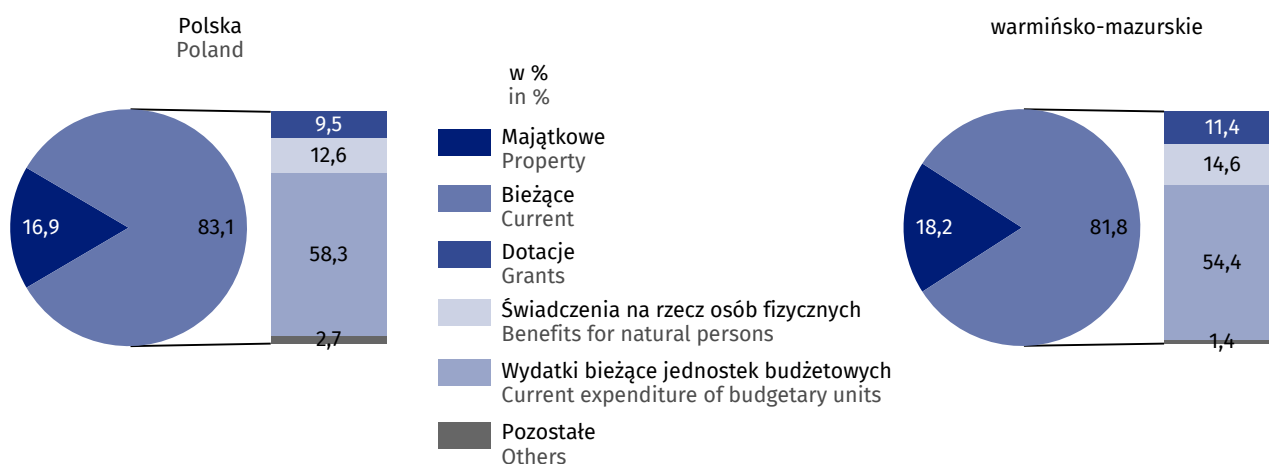

W przeliczeniu na 1 mieszkańca przypadało 6 258 zł dochodów ogółem. Wielkość ta poniżej średniej krajowej (6 791 zł) spowodowała, że województwo zajęło 12 lokatę w Polsce. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w województwie mazowieckim (9 021 zł) i opolskim (7 699 zł), a najniższe w śląskim (5 819 zł) i łódzkim (5 900 zł). Dochody własne na 1 mieszkańca osiągnęły wartość 3 214 zł.

Podobnie jak wzrosły dochody w ujęciu rocznym, tak wzrosły i wydatki miast na prawach powiatu. Wydatki ogółem zwiększyły się o 12,9% (o 217,2 mln zł). W 2018 r. wydatki osiągnęły poziom 1 896,3 mln zł i stanowiły 2,2% wydatków wszystkich miast na prawach powiatu w kraju. Zwiększono wydatki zarówno bieżące (o 6,1%), jak i majątkowe (o 59,3%). Wydatki bieżące wyniosły 1 551,5 mln zł. Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 1 031,8 mln zł. Na wydatki majątkowe przeznaczono 344,8 mln zł, w tym 94,3% na inwestycje.

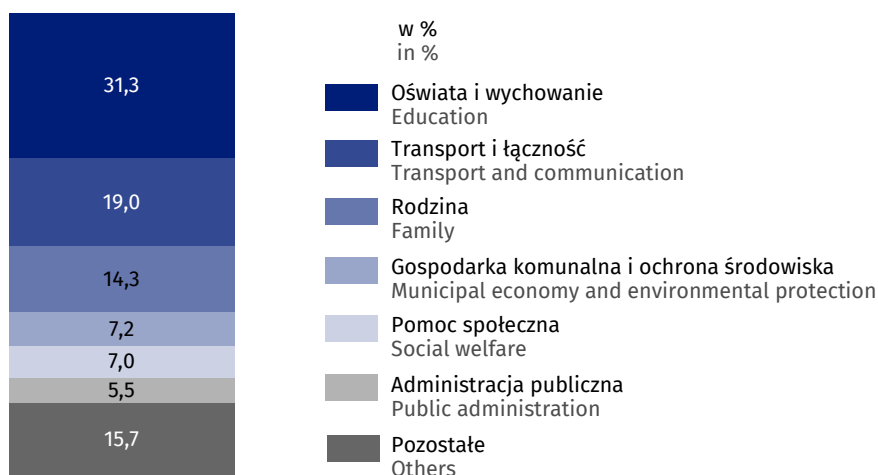
Wykres 11. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2018 r.

Chart 11. Structure of expenditure of cities with powiat status' budgets by types in 2018

Struktura wydatków miast na prawach powiatu była zbliżona do struktury w kraju. Udział wydatków bieżących w warmińsko-mazurskim wyniósł 81,8% (w kraju 83,1%), w tym 54,4% stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (w kraju 58,3%). Wydatki majątkowe stanowiły 18,2% (w kraju 16,9%).

Wykres 12. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2018 r.
 Chart 12. Structure of expenditure of cities with powiat status' budgets by divisions in 2018

W strukturze wydatków według działów prawie jedną trzecią stanowiły wydatki związane z oświatą i wychowaniem (31,3%). Kolejne pod względem wielkości były wydatki w dziale transport i łączność (19,0%) oraz rodzina (14,3%).

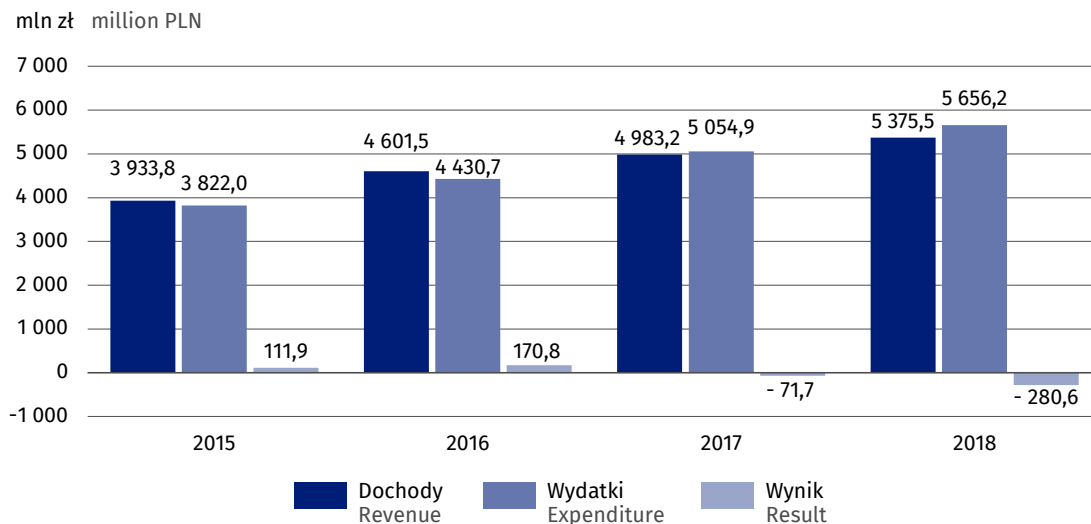
Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. wyniosły 6 457 zł przy średniej krajowej 6 911 zł. Warmińsko-mazurskie zajęło 12 miejsce wśród województw. Najwyższą lokatę uzyskało mazowieckie (8 898 zł) i opolskie (7 973 zł), a najniższą łódzkie (5 915 zł) i śląskie (5 944 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 1 107 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku o 67,7%.

Miasta na prawach powiatu w latach 2016-2017 zamknęły budżet nadwyżką, natomiast w 2018 r. deficytem. Wyniósł on minus 58,3 mln zł (w 2017 r. nadwyżka 57,8 mln zł). Wpłynął na to deficyt budżetu uzyskany w Olsztynie minus 75,3 mln zł, pomimo nadwyżki w Elblągu 16,9 mln zł. W 2018 r. największym deficytem charakteryzowały się miasta województwa małopolskiego (minus 350,5 mln zł), natomiast największą nadwyżką miasta na prawach powiatu województwa mazowieckiego (275,3 mln zł).

Budżety gmin (bez miast na prawach powiatu)

Dochody ogółem gmin (bez miast na prawach powiatu) województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r. wyniosły 5 375,5 mln zł i stanowiły 4,4% dochodów wszystkich gmin w Polsce. W porównaniu z 2017 r. zwiększyły się o 7,9% (o 392,4 mln zł). Miał na to wpływ wzrost wszystkich grup dochodów.

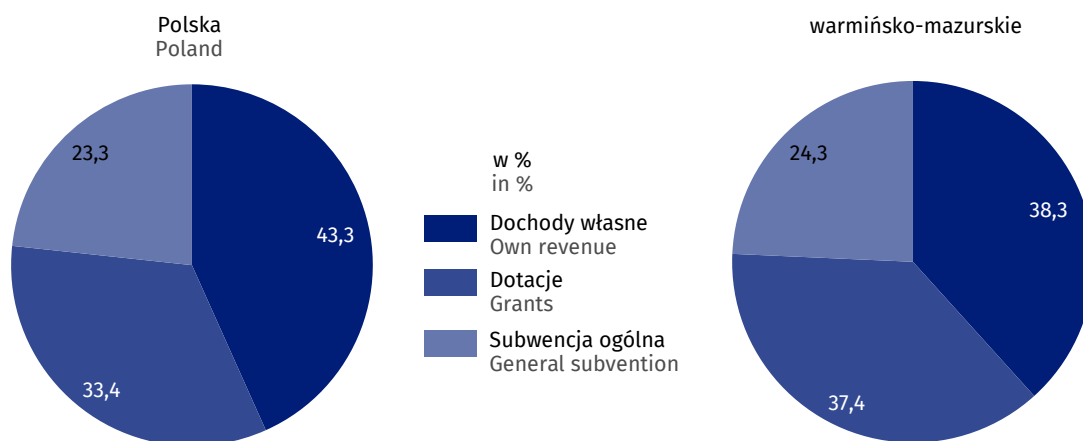
Wykres 13. Dochody i wydatki budżetów gmin w latach 2015–2018
 Chart 13. Revenue and expenditure of gminas' budgets in 2015–2018

W 2018 r. dochody własne wyniosły 2 060,6 mln zł i były wyższe o 9,5% (o 179,1 mln zł) w porównaniu do 2017 r. Największy udział miały wpływy z podatku od osób fizycznych 35,9%. Kwota dotacji ukształtowała się na poziomie 2 009,8 mln zł i była wyższa o 8,8% (o 163,2 mln zł) niż rok wcześniej. Subwencja ogólna wyniosła 1 305,2 mln zł i w odniesieniu do 2017 r wzrosła o 4,0% (o 50,1 mln zł).

Struktura dochodów gmin w województwie była nieco odmienna od struktury w Polsce. W warmińsko-mazurskim udział dochodów własnych i dotacji był zbliżony (odpowiednio 38,3% i 37,4%), natomiast w kraju przeważał zdecydowanie udział dochodów własnych (43,3%) nad dotacjami (33,4%). Najmniejszy udział miała subwencja ogólna: w województwie 24,3%, a w Polsce 23,4%.

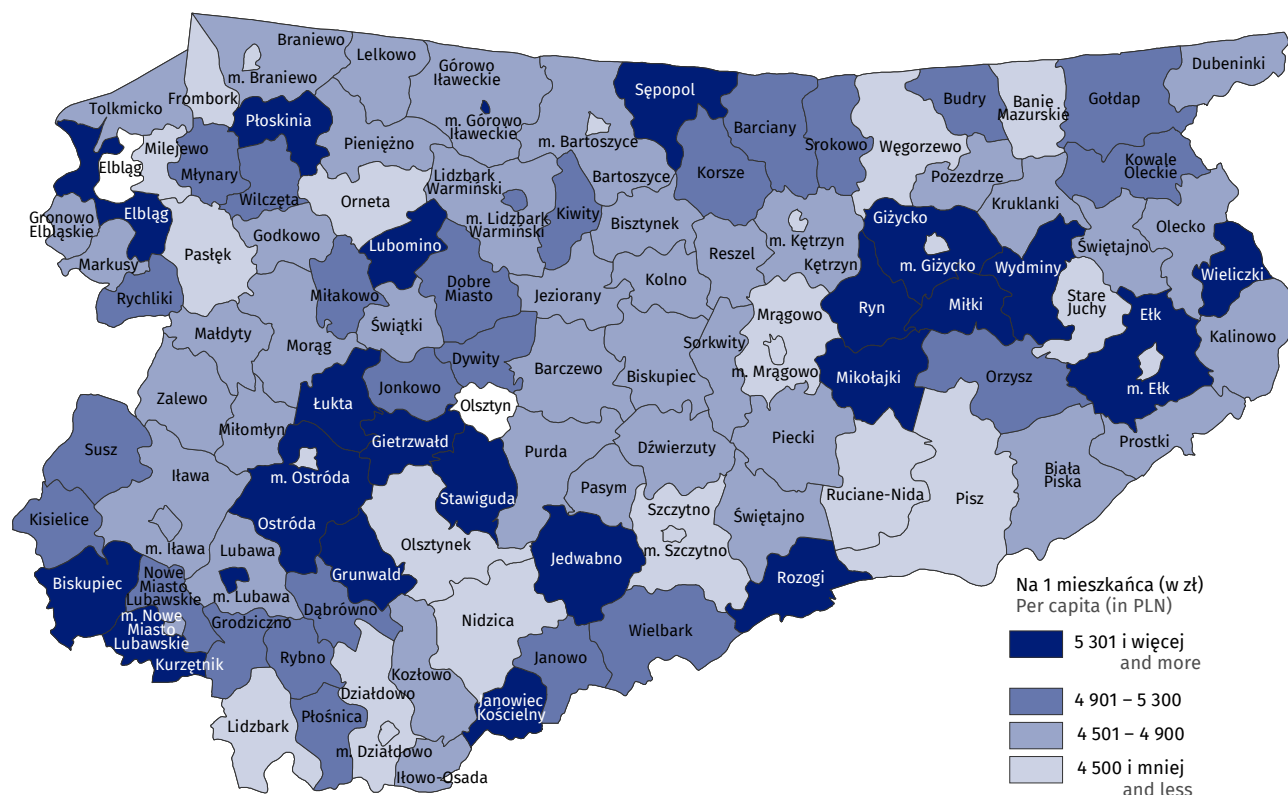
Wykres 14. Struktura dochodów budżetów gmin według rodzajów w 2018 r.
 Chart 14. Structure of revenue of gminas' budgets by types in 2018

Pod względem osiągniętych dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca warmińsko-mazurskie znalazło się na 5 miejscu w kraju. Wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 4 725 zł, przy średniej krajowej 4 702 zł. Najwyższym wynikiem charakteryzowało się województwo pomorskie (5 229 zł) i mazowieckie (4 984 zł), a najniższym opolskie (4 211 zł) i świętokrzyskie (4 341 zł). W województwie warmińsko-mazurskim 6 gmin uzyskało dochody na 1 mieszkańca powyżej 6 tys. zł, największe z nich w Stawigudzie (6 869 zł), Janowcu Kościelnym (6 379 zł) i gminie wiejskiej Ełk (6 335 zł). Dochody na 1 mieszkańca poniżej 4 tys. zł uzyskano w 3 gminach: w mieście Kętrzyn (3 830 zł), gminie Węgorzewo (3 869 zł) i mieście Braniewo (3 882 zł). Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1 811 zł.

Mapa 5. Dochody budżetów gmin w 2018 r.

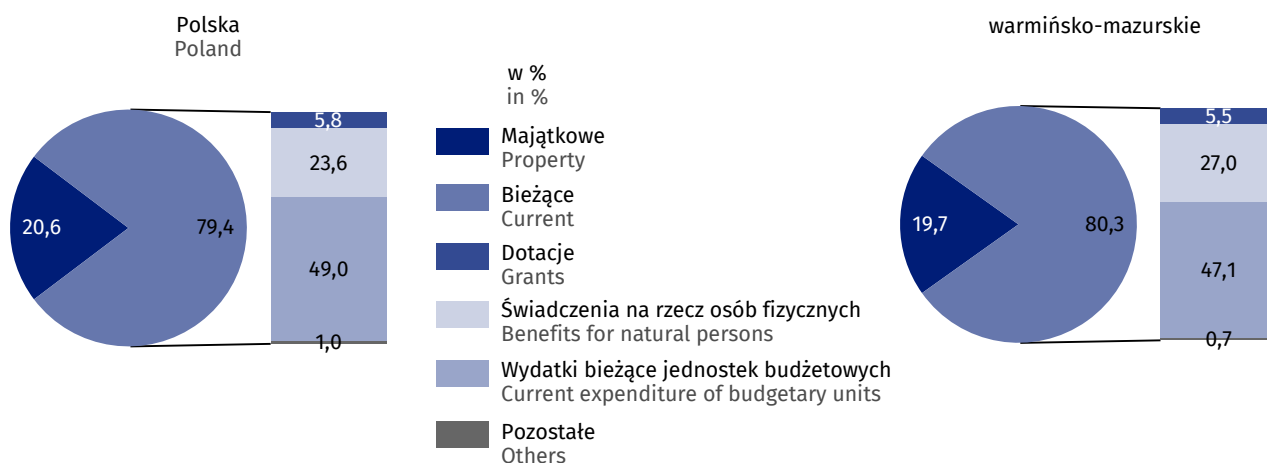
Map 5. Revenue of gminas' budgets in 2018

Tak jak wzrosły dochody w ujęciu rocznym, tak też wzrosły wydatki gmin. Wydatkowano 5 656,2 mln zł, tj. o 11,9% (o 601,3 mln zł) więcej niż w 2017 r. Stanowiło to 4,4% wydatków wszystkich gmin w kraju. Wydatki bieżące wyniosły 4 540,4 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym o 4,1% (o 180,7 mln zł). Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 2 661,5 mln zł. Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 1 115,8 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym o 60,5% (o 420,6 mln zł). Prawie wszystkie z nich (98,5%) przeznaczono na inwestycje.

Wykres 15. Struktura wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2018 r.

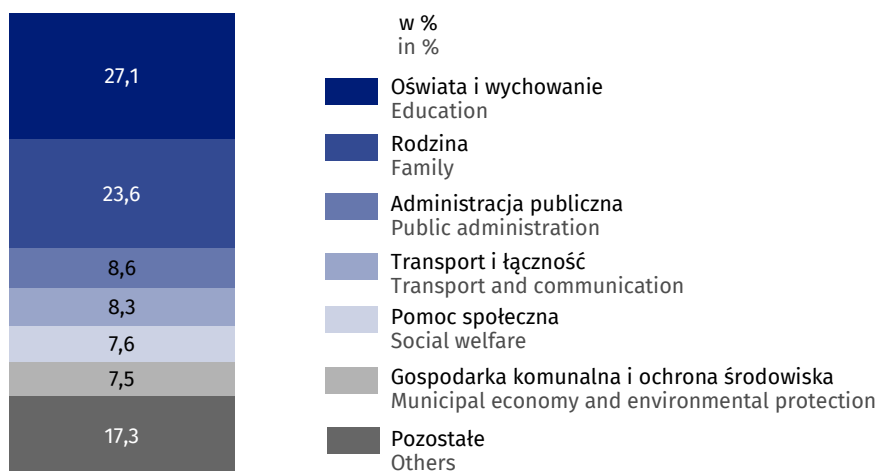
Chart 15. Structure of expenditure of gminas' budgets by types in 2018

W strukturze wydatków gmin według rodzajów, podobnie jak w kraju, przeważały wydatki bieżące: w warmińsko-mazurskim 80,3%, w kraju 79,4%. Spośród nich połowę stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (47,1% wydatków ogółem, w kraju 49,0%). Udział wydatków majątkowych województwa w wydatkach ogółem wyniósł 19,7% (w kraju 20,6%).

Wykres 16. Struktura wydatków budżetów gmin według działów w 2018 r.

Chart 16. Structure of expenditure of gminas' budgets by divisions in 2018

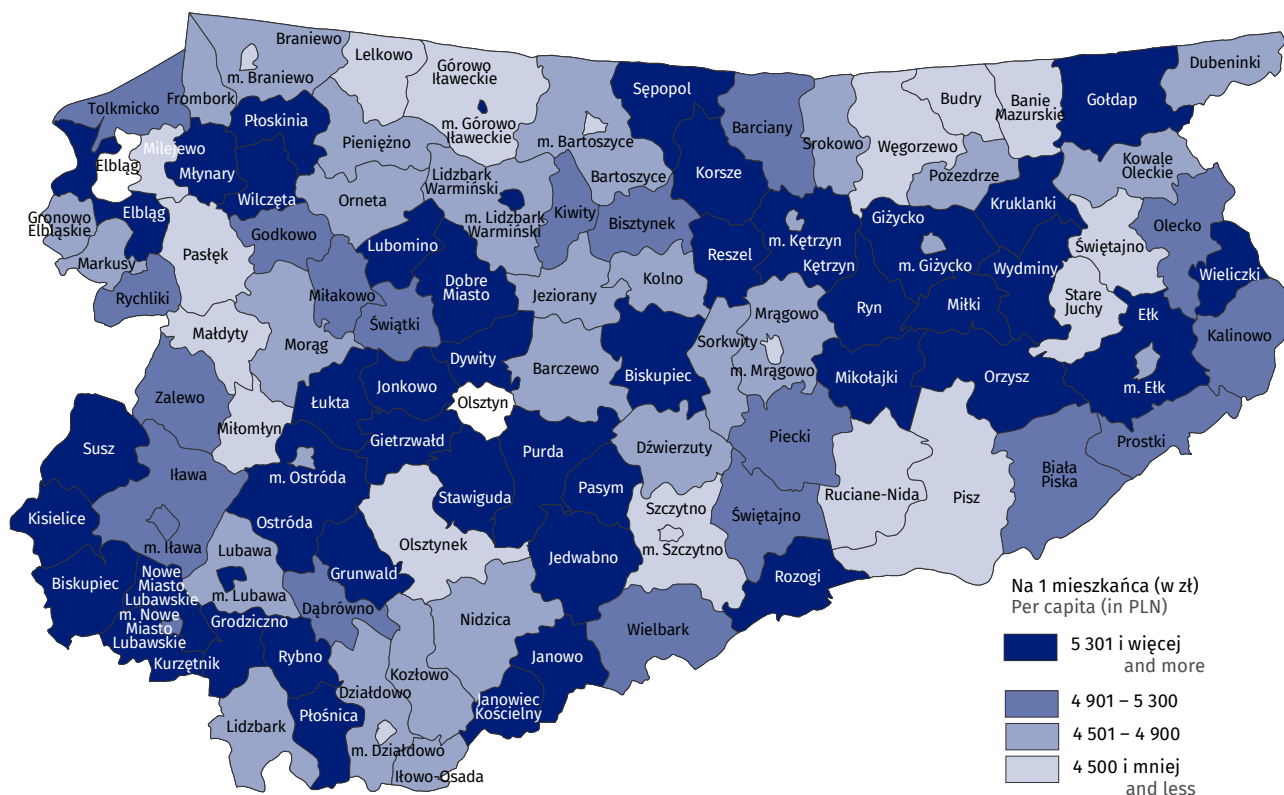

W 2018 r. najwięcej wydatków gminy przeznaczyły na oświatę i wychowanie (27,1% wydatków ogółem). Nieco mniej wydatkowano w dziale rodzina (23,6%). Kolejne pod względem wielkości były wydatki na administrację publiczną (8,6%) oraz transport i łączność (8,3%).

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. wyniosły 4 972 zł i uplasowały warmińsko-mazurskie na 6 miejscu wśród wszystkich województw w kraju. Były one wyższe niż średnia krajowa o 1,0% (o 48 zł). Najwyższe wydatki odnotowano w województwie pomorskim (5 538 zł) i dolnośląskim (5 249 zł), natomiast najniższe w opolskim (4 403 zł) i świętokrzyskim (4 544 zł). W województwie warmińsko-mazurskim 11 gmin uzyskało wydatki ponad 6 tys. zł na 1 mieszkańca. Najwyższe z nich były w Pasymiu (6 968 zł) i Stawigudzie (6 743 zł). Wydatki na 1 mieszkańca poniżej 4 tys. zł uzyskano w mieście Braniewo (3 881 zł), gminie miejsko-wiejskiej Pisz (3 938 zł) i Węgorzewo (3 950 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 966 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku o 62,5%.

Mapa 6. Wydatki budżetów gmin w 2018 r.

Map 6. Expenditure of gminas' budgets in 2018

Podobnie jak w 2017 r., gminy zamknęły budżet w 2018 r. także deficytem w wysokości minus 280,6 mln zł. We wszystkich województwach zanotowano deficyt budżetów gmin. Największy deficyt odnotowano w mazowieckim (minus 807,9 mln zł) i wielkopolskim (minus 717,4 mln zł), natomiast najniższy w zachodniopomorskim (minus 84,8 mln zł) i lubuskim (minus 122,7 mln zł). Wynik budżetów gmin w kraju osiągnął wartość minus 5 707,2 mln zł. W województwie warmińsko-mazurskim 89 gmin zakończyło rok 2018 deficytem, w tym największym gmina Biskupiec w powiecie olsztyńskim (minus 19,7 mln zł), natomiast 25 nadwyżką, w tym największą Pisz (12,8 mln zł).

Uwagi metodologiczne

I. Źródła i zakres danych

1. Finanse jednostek samorządu terytorialnego obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.
2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).
3. Podstawę prawną od 1 I 2010 r. stanowi ustawa o finansach publicznych z dnia 27 VIII 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2077, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:
 - ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 994),
 - ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 995),
 - ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 913),
 - ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1453, z późniejszymi zmianami),
 - rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1015 oraz z 2017 r. poz. 699),
 - rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).
4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.
5. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.
6. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. Przy przeliczaniu dochodów i wydatków na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.
8. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
9. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

II. Objaśnienia podstawowych pojęć

1. Na **dochody jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

a) dochody własne, tj.

- dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
- dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
- środki pozyskane z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;

b) dotacje:

- celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 oraz od 2015 r. – 205 i 625),
- otrzymane z funduszy celowych,
- pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;

c) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

2. **Wydatki jednostek samorządu terytorialnego** dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

Methodological notes

1. Sources and scope of data

1. Finances of local government units include the processes connected with accumulation and allocation of public funds.
2. The presented data include information concerning the budgets of local government units (of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).
3. The legal basis since 1st January 2010 is provided by the Law on Public Finances of 27th August 2009 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2077, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments). In case of the financial management of local government units, the legal basis is additionally provided by:
 - the Law of 8th March 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2018 item 994),
 - the Law of 5th June 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2018 item 995),
 - the Law of 5th June 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2018 item 913),
 - the Law of 13th November 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2017 item 1453, with later amendments),
 - the Minister of Finances Regulation of 16th January 2014 on Budgetary Reporting (uniform text Journal of Laws 2016 item 1015 and 2017 item 699),
 - the Minister of Finances Regulation of 2nd March 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenue and Expenditure, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).
4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat.
5. Information concerning budgets of local government units is compiled on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.
6. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.
7. When computing revenue and expenditure per capita, population as of 30th June was adopted.
8. Due to the electronic method of data processing, in some cases component totals can differ from the amount given in the item „total”.
9. Broader information and detailed methodological description is published in methodological volumes and discipline-specific statistical publications of the Central Statistical Office.

II. Explanatory notes of basic terms

1. Revenue of local government units comprise:

a) own revenue, i.e.:

- revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
- receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,
- revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing,
- funds from other sources for the additional financing of own tasks;

b) grants:

- targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task realized on the basis of agreements with government administration bodies,
- provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 and since 2015 – 205 and 625),
- received from the state owned appropriated funds,
- other grants, of which realised on the basis of agreements with bodies of the local government units;

c) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalization, educational, compensatory, balancing and regional.

2. Expenditure of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditure, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.